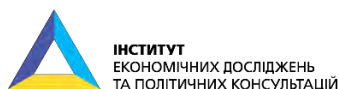

Нове щомісячне опитування підприємств

Бізнес під час війни: Черкаська область

Серпень 2023

Виконавець проєкту:

Громадська організація «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Партнер дослідження:

Черкаська обласна державна адміністрація

Фінансова підтримка:

Проєкт реалізується за фінансової підтримки Європейського Союзу

Міжнародний фонд «Відродження»

Atlas Network

Автори звіту:

Оксана Кузяків, виконавча директорка ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій», керівниця проєкту «Підтримка Громадської ініціативи «За чесну та прозору митницю»

Євген Ангел, старший науковий співробітник ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Владислав Баськов молодший науковий співробітник ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Анастасія Гулік, наукова співробітниця ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

Публікацію підготовлено в рамках проєкту «За чесну та прозору митницю», який фінансується Європейським Союзом та співфінансується МБФ «Відродження» та благодійним фондом ATLAS Network (США). Її зміст є виключно відповідальністю ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій» і не обов'язково відображає позицію Європейського Союзу, МФ «Відродження» чи ATLAS Network.

ГО «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ»

01054 Київ, Україна, вул. Рейтарська 8/5-А,

тел.: +38(044) 278-63-42; +38 (044) 278-63-60; факс: +38(044) 278-63-36

institute@ier.kyiv.uawww.ier.com.ua[Facebook ІЕД](#)[Facebook За чесну та прозору митницю](#)[Телеграм-канал «Чесна митниця»](#)

ПРО ОПИТУВАННЯ

Шановні пані та панове, представляємо вашій увазі спеціальний звіт «Бізнес під час війни: Черкаська область», за результатами нового щомісячного опитування підприємств.

Звіт підготовлено в партнерстві з Черкаською обласною державною адміністрацією.

Потреба у вичерпній інформації про економічну ситуацію є важливою для економічної політики під час війни. Для швидкого збору інформації про поточний стан економіки на рівні підприємства Інститут економічних досліджень та політичних консультацій проводить щомісячне опитування підприємств із застосуванням підходу кон'юнктурних досліджень (або Business Tendency Survey). Методологію розроблено для оцінки ситуації з «базового рівня» — суджень та очікувань основних економічних агентів — підприємців та керівників підприємств.

Щомісячне опитування керівників підприємств відбувається в рамках зміни дії проєкту «За чесну та прозору митницю», який фінансується Європейським Союзом та співфінансується МБФ «Відродження» та благодійним фондом ATLAS Network (США). Щомісячні тенденції презентовано в таких звітах, як цей. Щоквартальні тенденції будуть оприлюднюватися й надалі у звітах «Ділова думка: промисловість», які випускає ІЕД із липня 2002 року.

При формуванні панельної вибірки використано аналітичну систему YouControl (<https://youcontrol.com.ua/>).

Зміст

ЩОМІСЯЧНЕ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ.....	4
СТИСЛО ПРО ГОЛОВНЕ.....	4
ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ ДІЛОВОГО КЛІМАТУ ТА КОН'ЮНКТУРИ.....	4
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	4
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ В ПОРІВНЯННІ З АНАЛОГІЧНИМ ПЕРІОДОМ МИНУЛОГО РОКУ.....	5
ПЛАНИ ЩОДО РОЗШИРЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАСТУПНІ ДВА РОКИ.....	5
ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ.....	6
ВИРОБНИЦТВО.....	7
ПОПИТ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ.....	7
ЗАБОРГОВАНOSTІ.....	8
ЗАЙНЯТІСТЬ.....	9
СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА ОПИТУВАННЯ.....	11
ПРОБЛЕМИ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	11
ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПІДПРИЄМСТВА.....	12
ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКСПОРТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ.....	12
ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА.....	13
Оцінка державної політики з підтримки бізнесу.....	13
МЕТОДОЛОГІЯ ОПИТУВАННЯ.....	14
ВИБІРКА.....	14
Додаток 1. Результати опитування в цифрах.....	15

ЩОМІСЯЧНЕ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Бізнес Черкаської області під час війни

СТИСЛО ПРО ГОЛОВНЕ

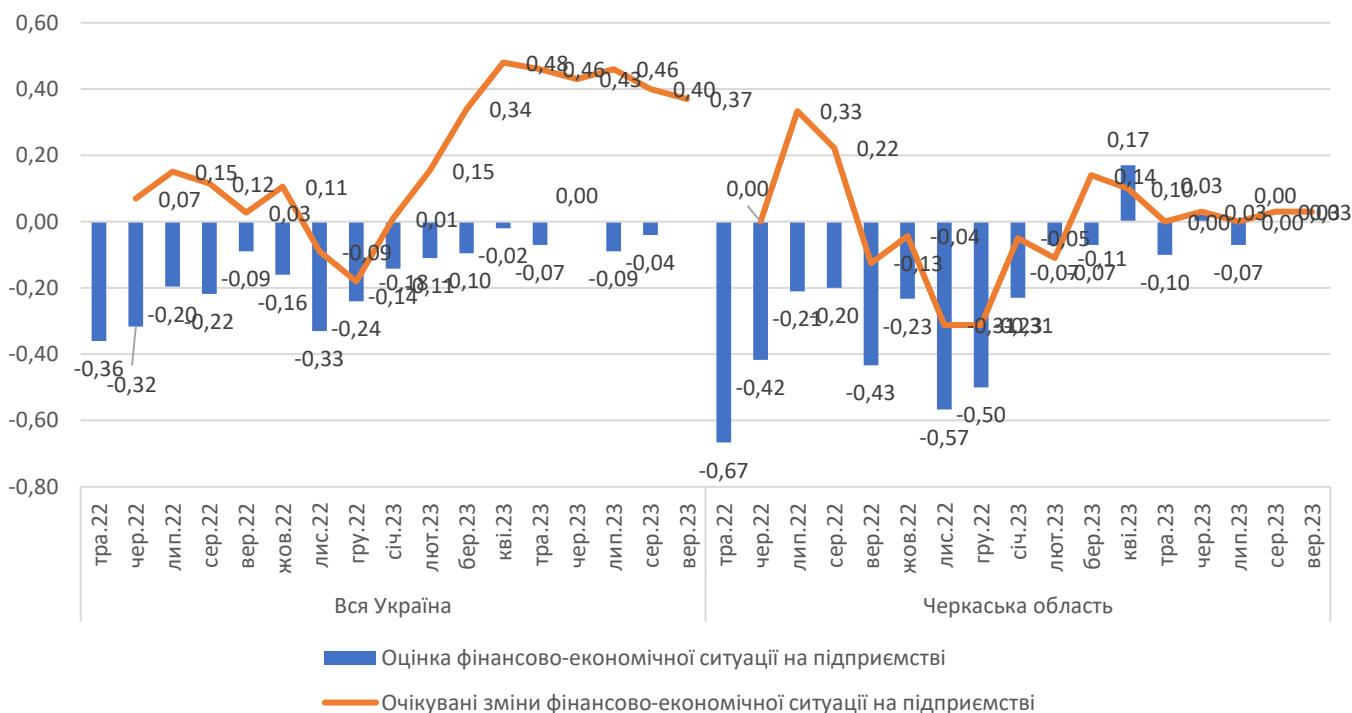
Фінансово-економічна ситуація на підприємствах Черкаської області залишається дещо кращою ніж в цілому по країні. Водночас, очікування керівників підприємств області в піврічній перспективі залишаються більш песимістичними ніж загалом по Україні. Оцінки загальноекономічного середовища покращились та зрівнялись із загальноукраїнськими показниками, однак очікування не оптимістичні. Водночас, усі підприємці області мають упевненість у довгострокових перспективах. Незважаючи на суттєве нарощування поточних обсягів виробництва та продажів, керівники підприємств Черкащини не очікують поживлення в наступні три місяці. На підприємствах Черкаської області не відчують труднощів у пошуку ані кваліфікованих, ані некваліфікованих працівників. Більшість експортерів регіону змогли відновити експортну діяльність, однак продовжується тенденція до скорочення обсягів експорту.

ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ ДІЛОВОГО КЛІМАТУ ТА КОН'ЮНКТУРИ

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

- **Керівники підприємств Черкаської області оцінюють власну фінансово-економічну ситуацію дещо краще ніж загалом по Україні.** Індекс поточної фінансово-економічної ситуації в серпні порівняно з липнем збільшився з -0,07 до нуля, що лише незначною мірою вище показника для всієї країни (для якого значення індексу збільшилось із -0,09 до -0,04). У серпні серед підприємств Черкаської області дещо збільшилась частка тих, хто дає позитивні оцінки (із нуля до 3,3%), водночас зменшилась частка тих, хто негативно оцінює фінансово-економічну ситуацію (із 6,7% до 3,3%). Для порівняння, на рівні країни частка позитивних оцінок збільшилась із 6,7% до 8,5%, а частка негативних оцінок скоротилась із 17,6% до 15,5%.

Рис. 1. Фінансово-економічна ситуація на підприємстві зараз і очікування на 6 місяців, індекси

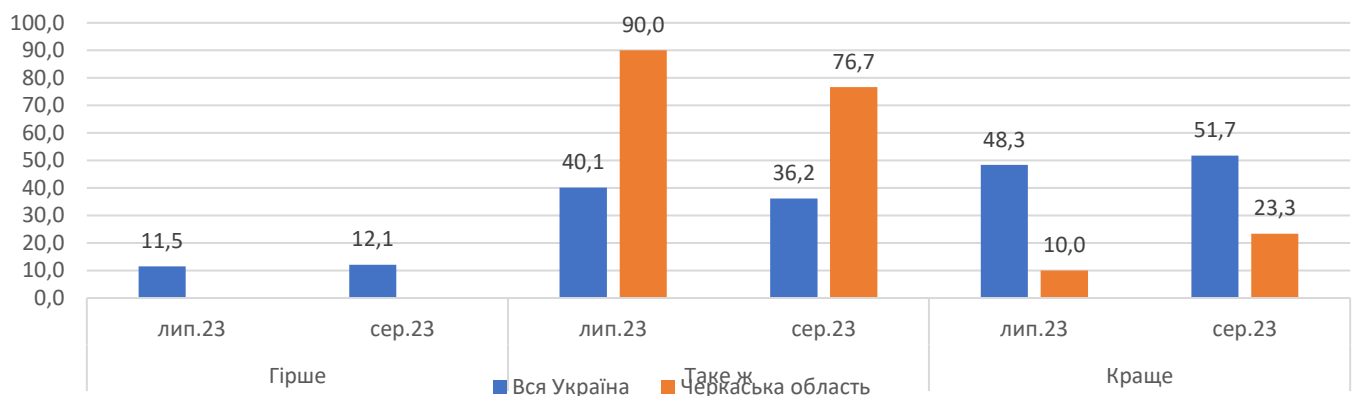

- **Прогнози підприємств області на майбутні пів року є суттєво нижчими, на відміну від загальноукраїнських показників. Хоча варто зазначити, що для області показник залишився незмінним, тоді як загальноукраїнське значення поступово зменшується.** Значення *індексу очікуваних змін фінансово-економічної ситуації на підприємстві* для області становить 0,03, як і минулого місяця. Відсоток песимістів по області три місяці поспіль дорівнює нулю, частка «оптимістів» також залишилась незмінною та становить 3,4%. Для порівняння, загальноукраїнський показник залишається оптимістичним, але поступово зменшується та становить 0,37 (був 0,40). На рівні країни відсоток тих, хто очікує погіршення, незначним чином збільшився із 4,8% до 6,6%, а відсоток тих, хто очікує покращення, зменшився із 44,4% до 42,9%.
- **Рівень невизначеності в піврічній перспективі зменшився загалом по Україні, тоді як для Черкаської області значення незначним чином збільшилось (із нуля до 3,3%).** По країні показник зменшився з 20,4% до 16,0%).

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СИТУАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ В ПОРІВНЯННІ З АНАЛОГІЧНИМ ПЕРІОДОМ МИНУЛОГО РОКУ

- **Фінансово-економічна ситуація в порівнянні з тією, що була рік тому, дещо покращилась, хоча і залишається дещо гіршою ніж загалом по Україні.** У відсотковому розподілі частка тих підприємців, які вважають, що фінансово-економічна ситуація стала гіршою, три місяці поспіль дорівнює нулю. Водночас, збільшилась частка тих, для кого ситуація є кращою, ніж була рік тому, із 10,0% до 23,3%. При цьому фіксується суттєве зменшення частки тих, хто вважає, що ніяких змін не відбулося (із 90,0% до 76,7%). У загальноукраїнських показниках частка підприємців, які вважають, що фінансово-економічна ситуація стала гіршою, незначним чином збільшилась, із 11,5% до 12,1%, як і частка тих, для кого все стало краще, яка збільшилась із 48,3% до 51,7%. Частка ж тих, хто не відчув змін, зменшилась із 40,1% у липні до 36,2% у серпні.

Рис. 2. Як Ви оцінюєте фінансово-економічне становище Вашого підприємства в поточному місяці порівняно з аналогічним періодом минулого 2022 року?, % опитаних

ПЛАНИ ЩОДО РОЗШИРЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НА НАСТУПНІ ДВА РОКИ

У регіоні вже кілька місяців поспіль відсутня як частка підприємців, які планують зменшувати обсяги виробництва, так і частка тих, хто не планує розширюватись у наступні два роки. Частка тих, хто не планує змін, також відсутня. Для порівняння, на рівні країни не планують змін 69,2% (було 68,2% у липні), а планують розширити діяльність 23,1% (було 25,9%). Частка тих, хто планує звужувати діяльність, збільшилась із 6,0% до 7,7%. **Рівень невизначеності в довгостроковій перспективі для області залишається надзвичайно високим, на відміну від загальноукраїнських показників.** Показник невизначеності в Черкаській області два місяці поспіль становить 100%, а загальноукраїнський показник істотно не змінився, збільшившись лише незначним чином із 55,0% до 56,4%.

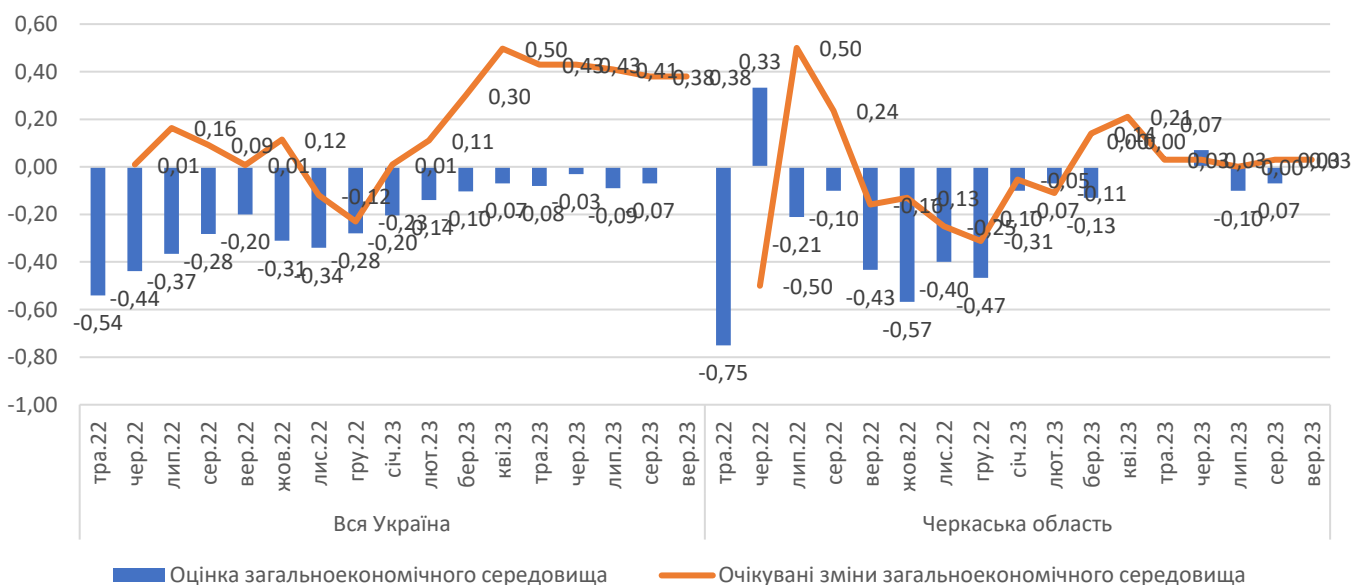
Рис. 3. Чи плануєте Ви розширити діяльність свого підприємства протягом найближчих двох років?, % опитаних

ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

- У Черкаській області оцінки загальноекономічного середовища дещо покращились та зрівнялись із загальноукраїнськими показниками.** Відповідний індекс для області збільшився із -0,10 до -0,07, що означає незначне зменшення негативних оцінок. По області частка тих, хто дає позитивні оцінки не змінилась та два місяці поспіль дорівнює нулю, тоді як частка тих, хто негативно оцінює загальноекономічне середовище зменшилась із 10% до 6,7%. Частка тих, хто дає задовільні оцінки, збільшилась із 90,0% до 93,3%. На рівні країни відсоток тих, хто дає негативні оцінки, незначним чином зменшився (із 19,6% до 18,6%), тоді як відсоток тих, хто дає позитивні оцінки, дещо збільшився, із 7,9% до 8,2%. Загальноукраїнський індекс при цьому збільшився із -0,09 до -0,07.
- Прогнози підприємців Черкащини щодо піврічних перспектив залишились без змін, так само як загальноукраїнські показники.** Індекс очікуваних змін загальноекономічного середовища два місяці поспіль становить 0,03. На рівні країни показник, як і минулого місяця, становить 0,38. Для Черкаської області відсоток «оптимістів» не змінився - 3,4%, а відсоток «песимістів» уже чотири місяці поспіль залишається незмінним та дорівнює нулю. На рівні країни частка песимістів не змінилась (6,4% як і в липні), водночас, частка оптимістів дещо зменшилась (із 44,0% до 43,7%).
- Рівень невизначеності щодо загальноекономічного середовища незначним чином збільшився, на відміну від загальноукраїнських показників, для яких зафіксовано зменшення значення.** Відсоток тих, хто не зміг дати прогноз на майбутні пів року, збільшився з нуля до 3,3% (у цілому по Україні показник зменшився з 22,6% до 18,4%).

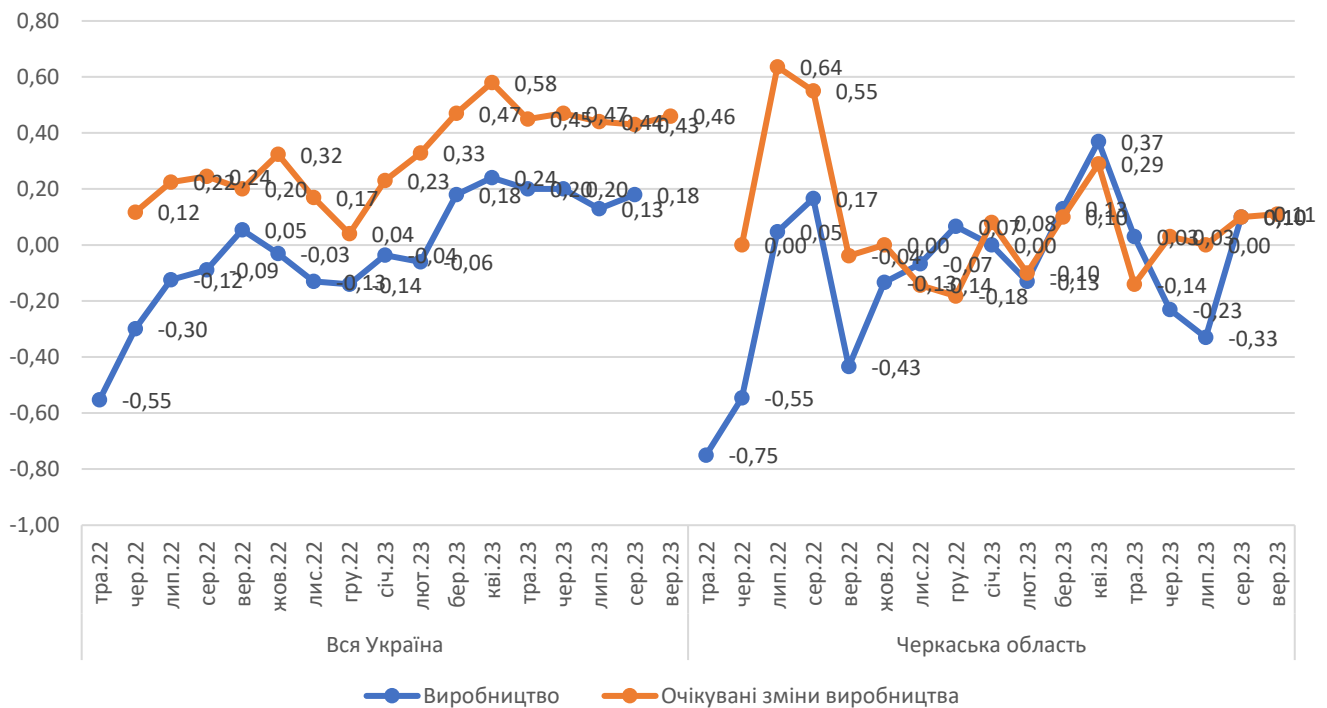
Рис. 4. Загальноекономічне середовище зараз та очікування на 6 місяців, індекси

ВИРОБНИЦТВО

- У серпні поточні результати щодо виробництва в області суттєво покращились, хоча все ще залишаються нижчими за загальноукраїнські показники. Індекс змін виробництва в серпні для Черкаської області збільшився із -0,33 до 0,10. Частка підприємств, які нарощували обсяги виробництва, збільшилась по області (майже в чотири рази, із 6,7% до 26,7%), тоді як на рівні країни показник істотно не змінився (27,1% у липні та 27,4% у серпні). Водночас частка тих, хто скоротив обсяги виробництва, збільшилась, і по області (із 40,0% до 16,7%), і загалом по Україні (із 16,0% до 12,8%). У результаті, Індекс змін виробництва загалом по Україні збільшився із 0,13 до 0,18.
- На наступні три місяці підприємці по області не очікують суттєвих змін показника, тоді як загальноукраїнські значення дещо зрости. Індекс очікуваних змін виробництва для Черкаської області становить 0,11 (був 0,10), і залишається нижчим за загальноукраїнський показник. По Україні показник незначним чином збільшився із 0,43 до 0,46. При цьому, для області частка оптимістів суттєво не змінилась (10,3% у липні та 10,7% у серпні), а частка тих, хто планує скорочувати обсяги виробництва, уже чотири місяці поспіль дорівнює нулю.

Рис. 5. Індекс змін виробництва

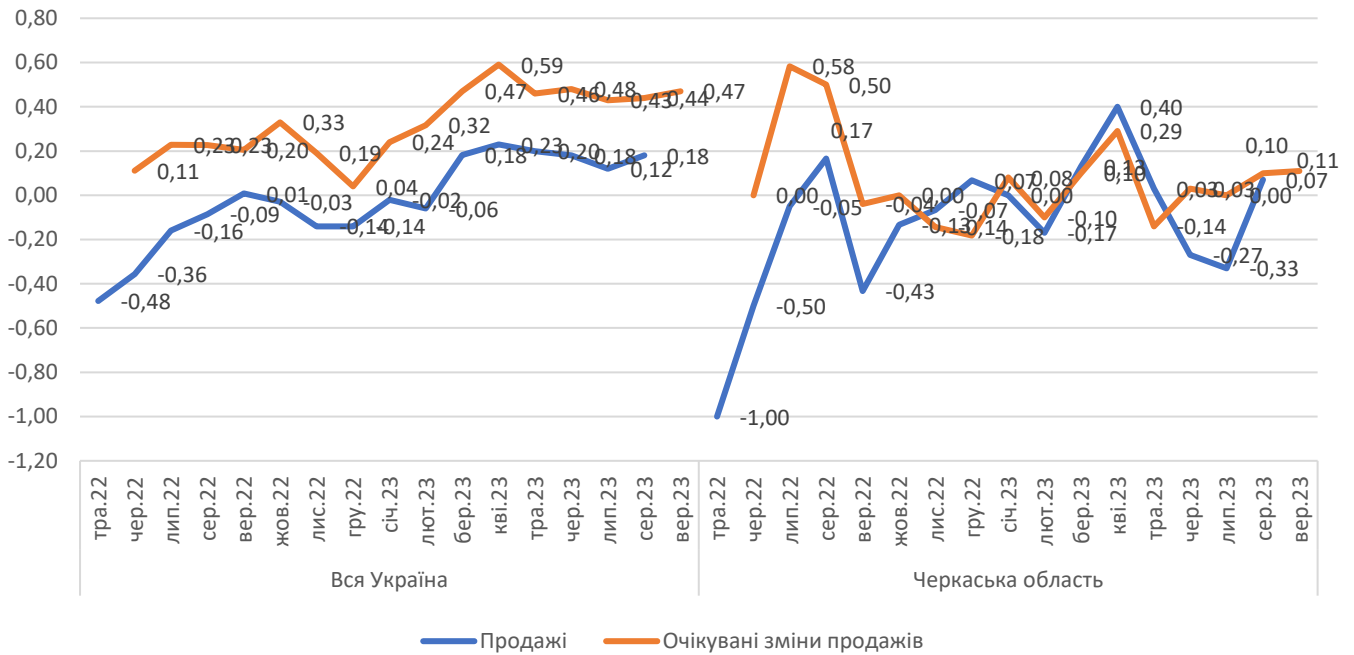

ПОПИТ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ

- Оцінки попиту серед підприємств Черкаської області покращились, як і загальноукраїнські показники. Значення індексу змін продажів для області збільшилось із -0,33 до 0,07, змінивши знак на додатний, що означає переважання тих, хто нарощував обсяги продажів, над тими, хто їх скорочував. Для України показник збільшився з 0,12 до 0,18. При цьому збільшилась частка підприємств області, які нарощували продажі, — із 6,7% до 23,3%, а частка підприємців, які скорочували обсяги продажів, зменшилась із 40% до 16,7%.
- Прогнози підприємств області щодо зростання обсягів продажів суттєво не змінилися та все ще залишаються нижчими за загальноукраїнські, значення яких дещо збільшилось. Індекс очікуваних змін обсягів продажів для Черкаської області становить 0,11 (був 0,10), а загальноукраїнський показник незначним чином збільшився, із 0,44 до 0,47. Відсоток підприємців

області, які очікують зростання обсягів продажів, становить 10,7% (був 10,3%). Водночас, частка тих, хто очікує на зменшення продажів, уже чотири місяці поспіль дорівнює нулю.

Рис. 6. Індекс змін продажів

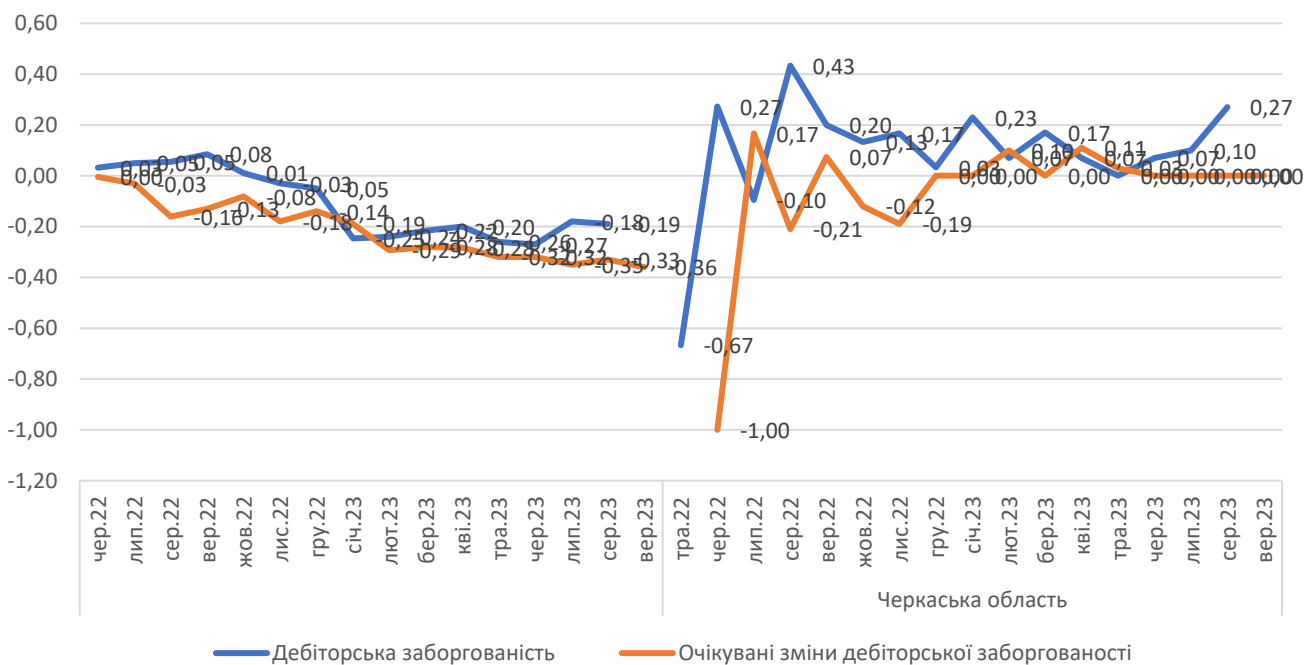
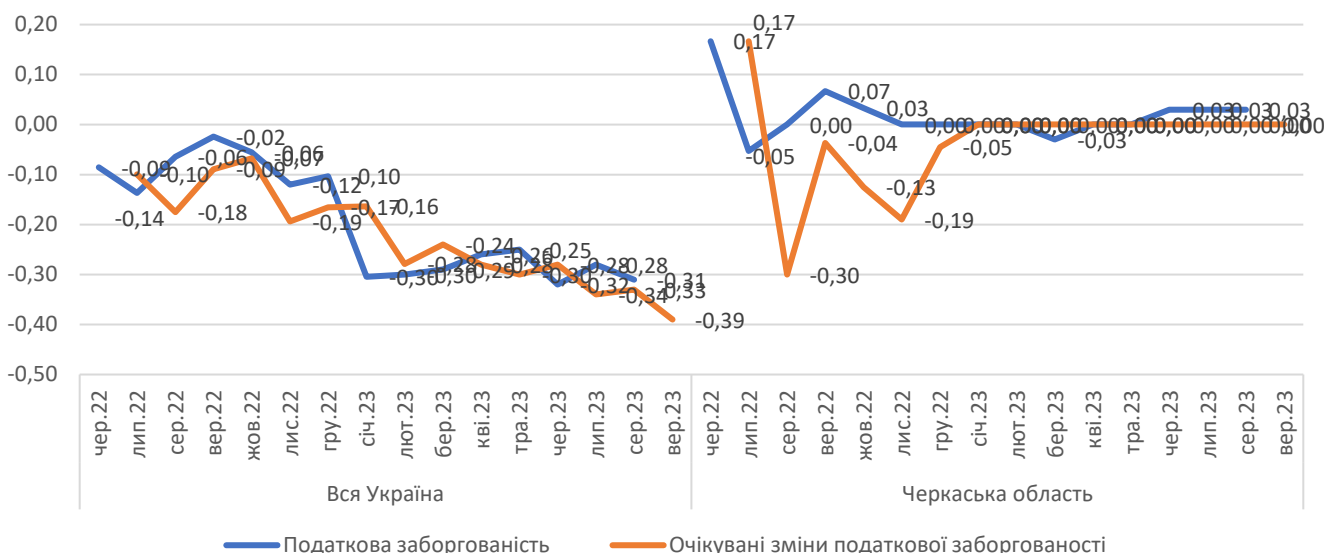

ЗАБОРГОВАНІСТІ

- Підприємства Черкаської області в серпні збільшили кредиторську та дебіторську заборгованість, тоді як податкова залишилась без змін, на відміну від загальноукраїнських значень, показники яких суттєво не змінились. У тримісячній перспективі очікується незначне покращення показників дебіторської та податкової заборгованостей по Україні, тоді як по області змін не очікується.

Рис. 7. Індекси змін заборгованостей

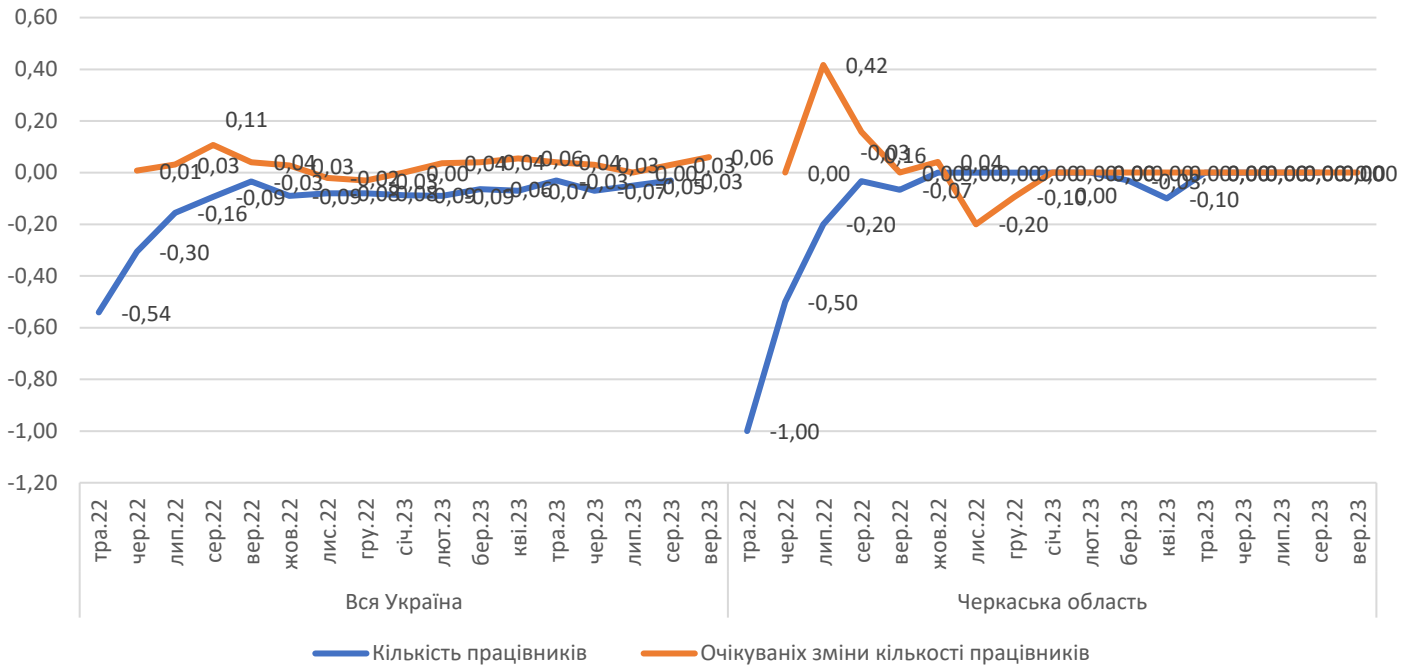

ЗАЙНЯТІСТЬ

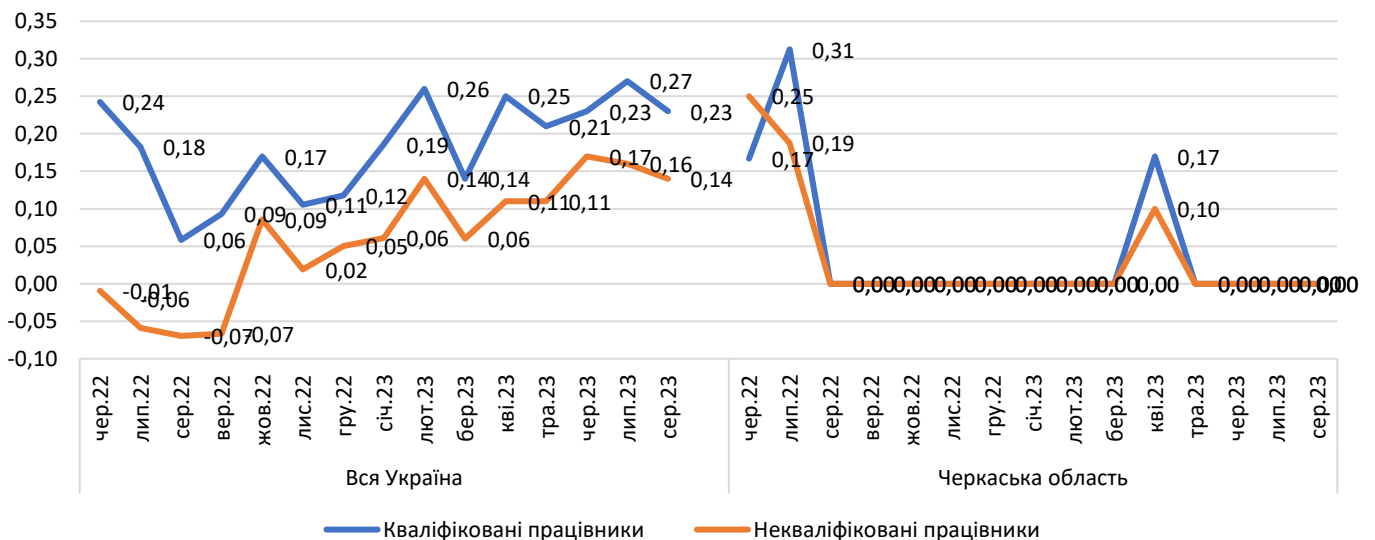
- У серпні порівняно з липнем показники скорочення зайнятості по області все ще залишаються без суттєвих змін, на відміну від загальноукраїнських значень, для яких спостерігається тенденція до поступового збільшення кількості працівників. Значення індексу по області вже чотири місяці поспіль дорівнює нулю. У загальноукраїнському вимірі індекс дещо збільшився, із -0,05 до -0,03.
- У перспективі на три місяці по області не очікується жодних змін, тоді як по Україні можливе подальше збільшення показників. Індекс очікуваних змін кількості працівників для Черкаської області кілька місяців поспіль дорівнює нулю. На рівні країни показник очікувань збільшився з 0,03 до 0,06.

Рис. 8. Індекс змін кількості працівників

- У Черкаській області вже чотири місяці поспіль відсутні труднощі в пошуку як кваліфікованих, так і некваліфікованих працівників, на відміну від загальноукраїнських значень, за якими труднощі в пошуку працівників зменшилися. Індекс пошуку кваліфікованих працівників Черкаської області дорівнює нулю, що означає відсутність тих, кому важко або легко шукати таких працівників. Загальноукраїнський показник при цьому зменшився з 0,27 до 0,23. Індекс пошуку некваліфікованих працівників для області також уже чотири місяці поспіль дорівнює нулю. Загальноукраїнський показник при цьому зменшився з 0,16 до 0,14

Рис. 9. Індекс змін працівників (кваліфіковані/некваліфіковані працівники)

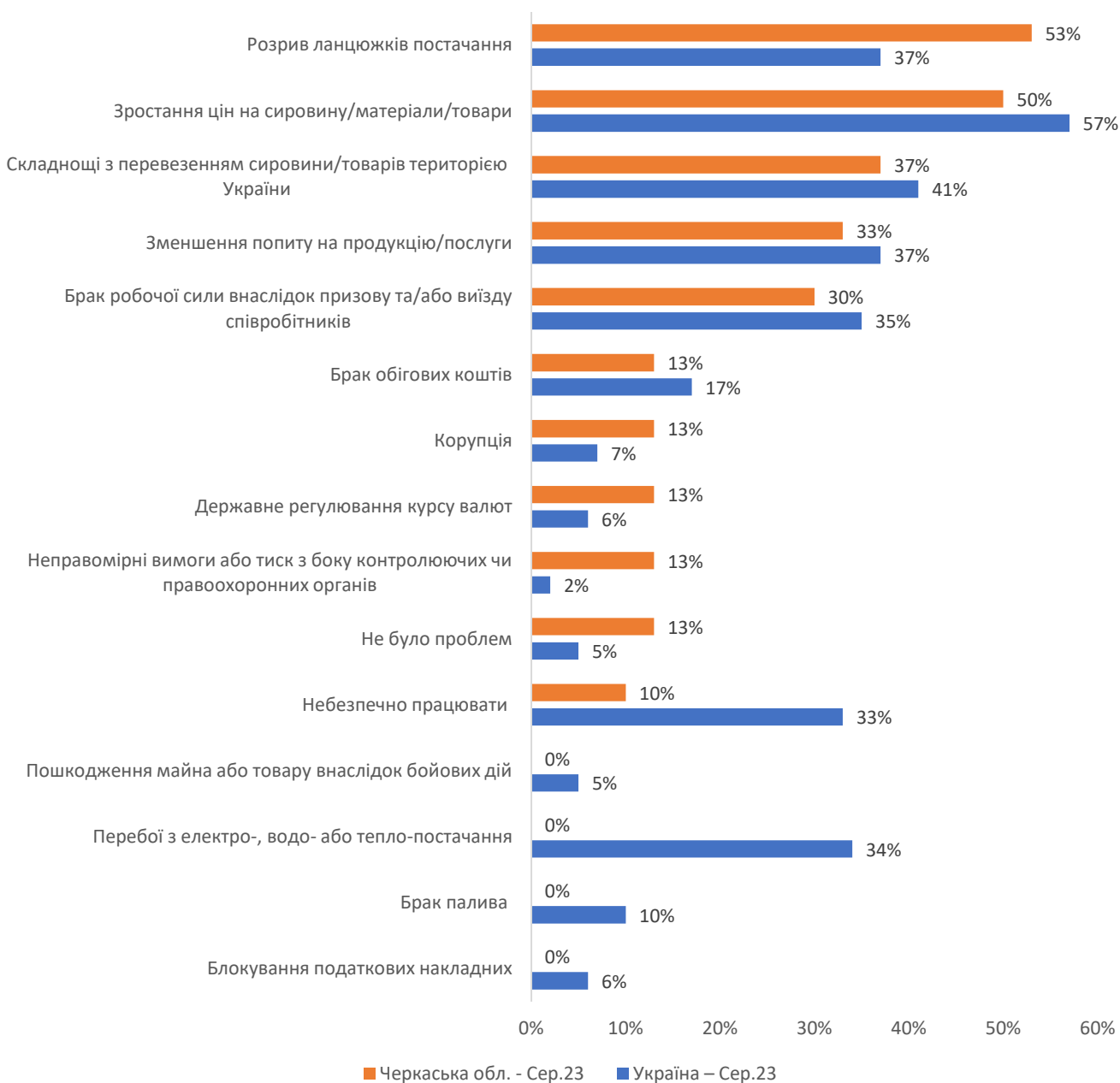
СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА ОПИТУВАННЯ

ПРОБЛЕМИ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Цього місяця першість серед перешкод для бізнесу в Черкаській області має **розрив ланцюжків постачання**, піднявшись на 6%, із 47% минулого місяця до 53%. Друге місце зайняла проблема **зростання цін на сировину та матеріали або товар**. Про неї в Черкаській області повідомили 50% опитаних. Серед усіх опитаних областей ця проблема є найбільш поширеною — результат становить 57%.

Другою найбільш поширеною проблемою серед усіх областей є проблема **складнощів із перевезенням сировини чи готових товарів територією України** (41%). У Черкаській області вона посідає третє місце, із результатом у 37%.

Рис. 10. Найважливіші проблеми для опитаного бізнесу, серпень 2023 (% опитаних)¹,

¹ Сума відповідей може перевищувати 100 відсотків, оскільки респонденти мали можливість вибрати декілька варіантів.

Проблема **зменшення попиту на продукцію/послуги**, що минулого місяця посідала перше місце з показником у 53%, цього місяця займає четверте місце з показником у 33%.

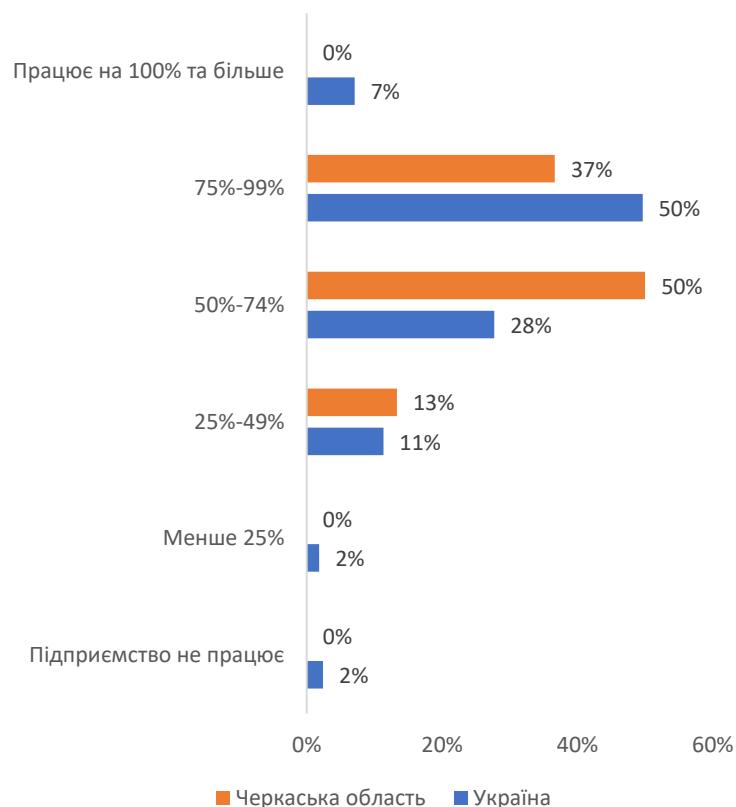
П'яту позицію посідає проблема **браку робочої сили** з результатом у 30%.

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПІДПРИЄМСТВА

У серпні 2023 року ситуація в Черкаській області продовжувала залишатися більш песимістичною ніж у цілому на рівні країни: лише 37% підприємств регіону працювали на майже повну, повну або навіть вищу потужність порівняно з довоєнним періодом (на рівні країни 57%). У серпні в області не було підприємств, які б працювали на 100% та більше (7% на рівні країни), а при цьому лише 37% підприємств працювали майже на повну потужність (75% - 99%) (50% на рівні країни).

У Черкаській області серед опитаних не було зафіксовано жодного респондента, який би повідомив про зупинку роботи підприємства (2% по Україні). При цьому, 0% підприємств Черкащини працювали на рівні меншому ніж 25% від довоєнних виробничих потужностей (2% на рівні країни). Водночас, 13% підприємств регіону працювали на 25% - 49% порівняно з довоєнним рівнем виробництва (11% показник усієї країни). Таким чином, у сумі лише 13% підприємств Черкащини працювали на рівні завантаження потужності нижчому ніж 50%, порівняно з довоєнним періодом.

Рис. 11. Вплив війни на роботу підприємств, серпень 2023 року (% опитаних)

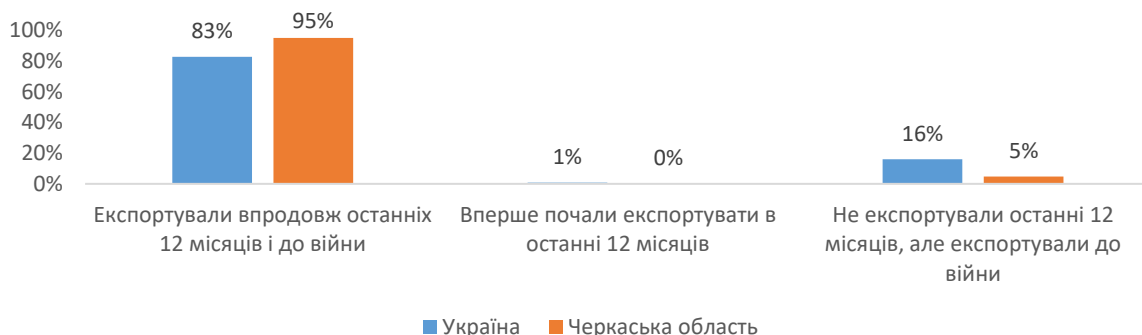

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКСПОРТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

У Черкаській області, серед опитаних у серпні, 70% підприємств (ті, що змогли дати відповідь) були або є експортерами (63% на рівні України)².

² Слід зауважити, що такий високий рівень залучення бізнесу до експортної діяльності також відображає особливості вибірки для опитування, яка, у першу чергу, відображає підприємства-представники виробничої промисловості.

Рис. 12. Вплив на експортну діяльність, серпень 2023 року (% опитаних експортерів)

Станом на серпень більшість опитаних експортерів Черкащини вказали, що продовжували зовнішньоекономічну діяльність за останній рік. Серед експортерів регіону 95% опитаних вказали, що експортували до війни, а також продовжували експортувати впродовж останніх 12-ти місяців (83% на рівні країни). При цьому 5% не мали експорту за останні 12 місяців, хоча експортували до війни (16% на рівні країни).

У серпні на Черкащині продовжується тенденція щодо скорочення обсягів експорту. У серпні індекс змін експорту становив $-0,10$ у Черкаській області, що нижче від результату на рівні країни, який був позитивним ($+0,08$). Показник був менш негативним ніж у попередні два місяці ($-0,25$ у червні та $-0,40$ у липні). У серпні лише 15% експортерів регіону нарощували обсяги експорту, а 60,0% не змінювали. При цьому 25,0% експортерів скорочували обсяги експорту.

Покращилися очікування підприємств Черкащини щодо зростання експорту в короткостроковому періоді. У серпні індекс очікуваних змін експорту в регіоні становив $+0,11$, що є найбільш оптимістичним показником за попередні місяці (0 у травні та червні, $+0,04$ у липні). На рівні країни рівень очікувань щодо обсягів експорту більш оптимістичний ($+0,38$).

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА

Оцінка державної політики з підтримки бізнесу

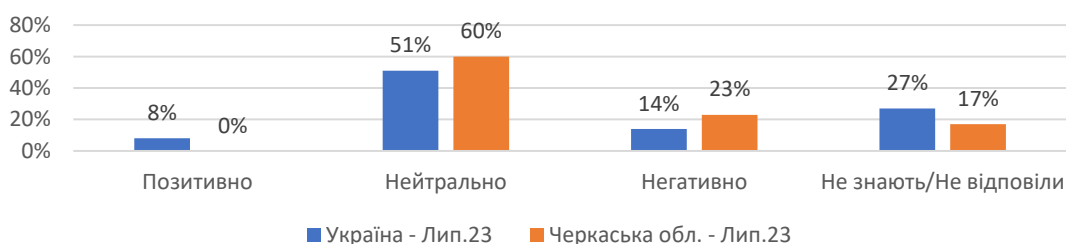
Оцінка державної політики з підтримки бізнесу серед підприємств Черкаської області в серпні 2023 року трохи погіршилася порівняно з липнем 2023 року. Жоден з опитаних не дав позитивної оцінки (7% минулого місяця).

Помітно більшою залишається частка нейтральних оцінок (60%) порівняно з результатом серед усіх областей (51%).

Негативну оцінку в Черкаській області надали 23% опитаних (при результаті в 14% серед усіх опитаних).

Також, у Черкаській області зросла кількість підприємств, що не дали відповіді на це питання, із 3% минулого місяця до 17%. Серед усіх опитаних показник становить 27%.

Рис. 13. Оцінка державної політики з підтримки бізнесу, серпень 2023 (% опитаних)

МЕТОДОЛОГІЯ ОПИТУВАННЯ

У цьому звіті представлено результати шістнадцятого нового щомісячного опитування підприємств «Український бізнес в умовах війни». Щомісячне опитування підприємств проводиться за допомогою поєднання декількох методів збору даних: самостійне заповнення онлайн-форми та особисте опитування представників бізнесу із внесенням відповідей до онлайн-форми.

Насамперед, ІЕД розіслав українським підприємствам анкету цього опитування у вигляді онлайн-форми. Частина респондентів заповнили її самі. Також ІЕД через партнерів у регіонах організував опитування, у яких ці ж питання були поставлені представникам бізнесу інтерв'юерами, а відповіді респондентів були внесені до онлайн-форми. Завдяки цьому всі відповіді – і заповнені респондентами самостійно, і надані інтерв'юерам – були зібрані в одній базі даних. Після завершення опитування експерти ІЕД провели контроль та очищення даних і проаналізували відповіді.

У цьому опитуванні, зокрема, ми продовжуємо вивчати показники ділового клімату та кон'юнктури, які досліджує ІЕД у щоквартальних опитуваннях промислових підприємств у рамках проекту «Ділова думка». Це, зокрема, показники які в числовому вимірі показують зміни з місяця в місяць таких важливих для бізнесу показників, як обсяги виробництва та реалізації, обсяги експорту, запаси сировини та матеріалів, кількість нових замовлень та інших, а також очікування бізнесу щодо їх змін у наступні три та шість місяців.

Такі індекси обчислюються за єдиною методологією. Ми зараховуємо відповіді як +1, якщо підприємство відповідає, що показник збільшився, 0, якщо він не змінився, і -1, якщо він зменшився, а результат є балансом між позитивними та негативними відповідями. Наприклад, якщо зі 100 респондентів 20 вказали на зростання виробництва, 50 респондентів – на його скорочення, і 30 зазначили, що все залишилося без змін, то відповідне значення індексу буде -0,30. Додатне (від'ємне) значення індексу означає, що частка підприємств, на яких зросло виробництво, є більшою (меншою) ніж кількість тих, у яких виробництво скоротилось. Для більш точного заміру на рівні мікроданих відбувається зважування кожної відповіді з урахуванням розміру підприємства за кількістю працівників.

За допомогою таких індексів можна відстежувати динаміку змін цих показників, порівнювати їх у часі та швидко оцінювати загальний напрямок змін умов для ведення бізнесу та ситуації на підприємствах.

Польовий етап опитування тривав із 15 до 31 серпня 2023 року.

ВИБІРКА

У серпні 2023 року в Черкаській області було опитано 30 підприємств.

Серед них представлені підприємства від мікро- до великого розмірів (найчастіше – середні). Усі опитані підприємства – промислові. Серед них найбільшу частку складають підприємства харчової промисловості.

Додаток 1. Результати опитування в цифрах

Вибірка

Розподіл опитаних підприємств Черкаської області за розміром, %

Розмір	Частка
Мікропідприємства	3%
Малі	13%
Середні	53%
Великі	30%

Розподіл опитаних підприємств Черкаської області за галуззю, %

Розмір	Частка
Харчова промисловість	47%
Хімічна промисловість	13%
Виробництво будівельних матеріалів	7%
Поліграфічна промисловість	7%
Виробництво тканин, одягу та взуття	3%
Деревообробна промисловість	3%
Інші виробництва	20%

Показники діяльності підприємств та ділового середовища

Показники діяльності підприємств та ділового середовища, індекси змін (серпень 2023)

	Вся Україна	Черкаська область
Виробництво	0,18	0,10
Очікувані зміни виробництва	0,46	0,11
Продажі	0,18	0,07
Очікувані зміни продажів	0,47	0,11
Експорт	0,08	-0,10
Очікувані зміни експорту	0,38	0,11
Дебіторська заборгованість	-0,19	0,27
Очікувані зміни дебіторської заборгованості	-0,36	0,00
Кредиторська заборгованість	-0,22	0,20
Очікувані зміни кредиторської заборгованості	-0,36	0,00
Податкова заборгованість	-0,31	0,03
Очікувані зміни податкової заборгованості	-0,39	0,00
Запаси сировини	0,14	0,21
Очікувані зміни запасів сировини	0,31	0,04
Запаси готової продукції	-0,25	0,08
Очікувані зміни запасів готової продукції	-0,25	0,04
Нові замовлення	0,16	0,00
Очікувані зміни нових замовлень	0,42	0,11
Кількість працівників	-0,03	0,00
Очікувані зміни кількості працівників	0,06	0,00
Кількість працівників у вимушених відпустках	-0,10	0,00

Очікувані зміни кількості працівників у вимушених відпустках	-0,23	0,00
Кваліфіковані працівники	0,23	0,00
Некваліфіковані працівники	0,14	0,00
Оцінка фінансово-економічної ситуації	-0,04	0,00
Очікувані зміни фінансово-економічної ситуації	0,37	0,03
Оцінка ділового середовища	-0,07	-0,07
Очікувані зміни ділового середовища	0,38	0,03
Чи плануєте Ви розширити діяльність свого підприємства протягом найближчих двох років?	0,16	
Як Ви оцінюєте фінансово-економічне становище Вашого підприємства в поточному місяці порівняно з аналогічним періодом минулого 2022 року?	0,43	0,23